

Så här kan ni stödja valdeltagandet från kommun och omsorgsanordnare.

Studieförbundet Vuxenskolan och FUB, föreningen för personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF), får många frågor om hur kommunerna ska kunna understödja valdeltagandet hos personer med IF. Vi har samlat tips och råd utifrån de erfarenheter vi gjort inom projektet Mitt val. Råden riktar sig till personal inom omsorgsgivares gruppboenden och dagliga verksamheter.

1. Förstå varför

Den mest grundläggande rättigheten i en demokrati är att gå och rösta. Det gäller personer med intellektuell funktionsnedsättning i lika hög grad som alla andra. Dessa personers naturliga val för stöd i den processen är de som är närmast dem i deras dagliga liv. Är ni de personerna behöver ni möta det behovet med ansvarstagande och stöd.

Ni kan ta del av MFDs material om rösträtten för den här målgruppen, som utgångspunkt för diskussioner i personalgruppen.

<https://www.mfd.se/kunskap/demokratins-utveckling/>

2. Bemötande

- Möt den enskildes nyfikenhet, men led den inte.
- Bemöt frågor med att hjälpa personen att hitta svar som kommer från lättlästa nyhetskällor eller direkt från partierna.
- Bejaka intresset för att rösta, utan att varken bejaka eller motarbeta personens åsikt eller val.
- När du får frågan "Vem ska jag rösta på" kan ett bra svar vara "det måste du bestämma själv. Jag kan hjälpa dig att hitta information om vad partierna vill, men du får välja själv".

Exempel på Lätta källor är:

- 8sidor.se, och särskilt deras sektion Alla väljare
- SRs Klartext
- Nyheter på lätt svenska på SVT
- Partiernas sidor på lättläst om sin politik

3. Hjälp till om och där det behövs

- Ge personen det stöd den vill ha och behöver för att kunna rösta. Avstå från att ge åsikter eller råd om vad personen ska rösta på.

4. Ta bort det som hindrar

Många personer med intellektuell funktionsnedsättning avstår från att rösta för att de är rädda för att göra fel eller bli dåligt bemötta. Ni kan plocka bort hindren genom att

- Bemanna gruppboendet på valdagen, var beredda att följa den som vill till vallokalen.
- Hjälpa era deltagare/boende att kolla
 - a. Att de har sin legitimation
Om inte, kanske personen ska skaffa en? Eller så ska ni hitta en lösning så att någon som känner personen kan följa med och intyga att hen är hen.
 - b. Att de får sitt röstkort
Ofta hamnar det hos god man. Om personen inte fått sitt röstkort kan ett nytt skrivas ut i vallokalen.
<https://www.val.se/servicelankar/lattlast.html>
 - c. Använd Mitt vals bildmanus för hur röstningsförfarandet i vallokalen går till. Ni kan öva hemma, eller ge stöd i vallokalen om personen själv vill/behöver det.

5. Hjälp personen att välja sätt att rösta och att faktiskt göra det.

Det är personen själv som väljer om den vill rösta och på vilket sätt. Er uppgift är att stödja personens eget val och vilja.

- a. I vallokalen på valdagen (kanske behöver någon som följer med? Det går bra att lämna över eventuella behov av hjälp i själva förfarandet till en valförrättare. Annars ska personer som kan rösta på egen hand göra det)
- b. I en förtidsröstningslokal, om personen själv föredrar det
- c. I hemmet, med hjälp av det ambulerande röstmottagningsteamet. För att boka detta, kontakta kommunens valansvariga. <https://www.val.se/att-rosta/var-rostar-jag/rosta-med-ambulerande-rostmottagare.html>
(Info om ambulerande valmottagare finns ej som lättläst hos val.se)

6. Nästa val

I kommande val, se till att skapa samarbete med Studieförbundet Viuxenskolan och få projektet Mitt val till er kommun. Då kan de som vill och behöver få hjälp att lära sig om demokrati, röstning och politik, och LSS-kretsen får en lättpratad valdiskussion med frågor från målgruppen som får begripliga svar från lokala politiker.

Metoden Mitt val och dessa råd är framtagna av Studieförbundet Vuxenskolan, Fub och Inre Ringen.